

Memoires Van Een Schoolmeester: Albert Willemsen

Bernard Willemsen

Als grote pedagogen een dagje ouder beginnen te worden, gaan zij somtijds hun ervaringen en belevenissen op schrift stellen tot lering en vermaak van hen, die nog niet zover op de weg der opvoedkunde zijn gevorderd als zij. Dat heeft bijvoorbeeld R.(Rousseau) gedaan en ook J.L (J.v.Looy) en dat ga ik ook doen. Of deze belevenissen nu Bekentenissen zijn zoals van R, of Jeugdherinneringen zoals van J.L mogen heten, ze hebben dit gemeen dat ze de schrijvers enige losse centen hebben opgeleverd, dewelke hen niet onwelkom waren. Dat ik deze avond mijn ervaringen zomaar gratis in uw midden zal neerleggen is een eer, die naar ik hoop, U op de juiste waarde zult weten te schatten.

Ik zou ook een thema voor dit referaat kunnen geven n.l.: “De schoolmeester als schoolkind” en op zeer originele wijze een onderverdeling in drie punten te weten:

- 1 De schoolmeester als heel klein kind.
- 2 De schoolmeester als iets groter kind.
- 3 De schoolmeester als nog iets groter kind.

Maar ik wil dit niet doen om mij niet op het specifieke terrein van de dominees te begeven*. Ook ben ik bang, dat ik met die drie punten niet geheel klaar zou komen, waarmee ik óók de dominees geen concurrentie.wil aandoen. Wel zal ik U zeer dankbaar zijn als U zo hier en daar een wijze les zult willen ontdekken, en dat te meer omdat ik ze er niet heb ingestopt.

Het zal u misschien bekend zijn, dat ons goede dorp in tweeërlei opzicht te waarderen is boven de hoofdstad van ons land. Ten eerste: Amsterdam heeft slechts een Kalverstraat, wij hebben hier een Koesteeg en ten tweede: in die Koesteeg heb ik mijn kinderjaren door gebracht; een voorrecht dat Amsterdam tot op

heden bespaard is gebleven. Om nu direct bij U verkeerde gedachten, als daar zijn: - Nu wordt mij veel duidelijk, wat kun je anders van hem verwachten, hij is in de Koesteeg geboren, moet ik U meedelen, dat ik die gebeurtenis elders heb meegemaakt. En daarom herhaal ik met nadruk: Ik ben slechts in de Koesteeg opgegroeid, want aldaar moesten in vroeger jaren de onderwijzersgezinnen veelal tezamen met ratten en muizen hun tenten opslaan. Ik herinner mij, dat muizen het ergste waren, want naast ons woonde een oude man, die met een oude vleesvork ten opzichte van ratten wonderen wist te verrichten.

Ter bestemden tijd ging ik zoals alle gewone kinderen naar school. Nu ging ik daar niet geheel onwetend heen, niet dat ik al een boekje lezen of rekenen of zo kende, maar ik had reeds enige waardevolle levenservaringen opgedaan. Deze wijsheden had ik verworven in winkels, waar ik voor mijn moeder wel eens een boodschap mocht doen. Niet ver van ons huis was een zaak, waar een zeer belangstellende vrouw achter de toonbank resideerde. Onder het afwegen van een half pond suiker en een ons thee, stelde ze mij allerlei vragen, als daar zijn:

Of mijn vader en moeder wel eens ruzie hadden, en wat mijn vader dan zei, en wat mijn moeder dan deed. Kortom allerlei zaken, die voor vreemden zeer belangwekkend zijn om te weten. Aangezien ik graag vertelde en de dame gretig luisterde, werden in die winkel zeer schone verhalen geboren, rijk aan handeling.

Langs veel omzwervingen kwamen deze verhalen ook mijn ouders ter ore. Hun waardering was maar matig, zelfs kan ik mij herinneren, dat een mannenhand merkwaardig goed past op een jongensbroekje en de relatie met de belangstellende dame werd definitief verbroken. En zo leerde ik deze waarheid, dat kunst niet altijd de waardering ondervindt welke haar toekomst en vervolgens mag spreken zilver zijn, zwijgen is met goud te waarderen .

De volgende winkel was iets verder weg, maar dat vond mijn

moeder geen bezwaar. De dame die daar hielp was nogal omvangrijk, zei nooit iets, zuchtte en steunde zo nu en dan eens. Dat zou dus een ideale zaak zijn geweest, ware het niet dat zich in de suiker en de thee meer dode vliegen en door muizen achtergelaten voorwerpen bevonden, dan men er redelijkerwijze in mocht verwachten. Deze voorwerpen schenen vooraf uit de thee zeer moeilijk te verwijderen, zodat ik na korte tijd naar een andere winkel moest, nog iets verder weg. De wijsheid die ik nu verworven had zou men aldus kunnen omschrijven: Al is het waar dat spreken misschien zilver is, het zwijgen draagt niet altijd goud in zich.

Aan die derde winkel bewaar ik de meest prettige herinneringen. Ook daar bediende meestal een vrouw, die de mensen zomaar vrouw Janssen noemden. Wij behoorden hier in die dagen nog tot de achtergebleven gebieden, zulks in tegenstelling tot Ermelo, waar alle vrouwen mevrouw waren. Hier in Putten was het juist omgekeerd.

Deze vrouw was zeer vriendelijk, en haar winkel een toonbeeld van zindelijkheid. Bovendien kreeg je altijd haast een snoepje, soms in de vorm van een framboos, dan weer als een peer, ook wel eens een katjesdrop, dewelke de weg terug zeer veraangenamden. Jaren bleef ik daar komen. Ze noemde me natuurlijk altijd bij mijn voornaam tot de dag na mijn onderwijzersexamen. Toen werd ik plotseling mijnheer. Hierover was ik zeer gevleid, te meer omdat ik van dit feit zelf lang niet zo zeker was. Maar helaas stond de vriendelijke vrouw niet steeds achter de toonbank. Soms verscheen een man van omstreeks 14 á 15 jaar, hij was de zoon van deze vrouw en heette Geurt. Deze man nu was zeer wijs. Maar ik had liever zijn moeder. Als hij de kleine jongetjes hielp, kreeg je wel twee snoepjes, maar die waren maar zeer klein. Ze hadden de grootte, de vorm en ook de smaak van koffiebonen en ze leefden als je ze in je mond stak niet lang. Nu stond naast de fles met boontjes een andere, waarin zich pepermunten bevonden, die de grootte hadden van een rijksdaalder.

Men zou ze kunnen omschrijven als Zondagse familiepepermunt. Al lang hadden ze mijn begeerte opgewekt, maar nooit greep de hand van Geurt naar die fles. Tot op zekere dag er zo maar een prachtig plan in mijn hoofd opkwam. Ik schoof de twee boontjes terug en vroeg of hij die twee niet wilde ruilen voor één pepermint. Toen boog de wijze man zich ernstig over de toonbank en sprak vermanend deze gedenkwaardige woorden: Kleine mannetjes moeten tevreden zijn met kleine snoepjes.

En kijk, deze simpele woorden openden belangrijke perspectieven, want als het juist is, dat kleine snoepjes voor kleine mannetjes zijn, is het zonder meer duidelijk dat de grote snoepjes voor grote mannetjes zijn. Omdat de snoepflessen nog al hoog stonden, kunnen we op natuurkundige gronden de volgende stelling afleiden: Hoe groter het mannetje, hoe dichterbij de snoepjes. Zo doorredenerende doet zich de mogelijkheid en zelfs de waarschijnlijkheid voor, dat mannetjes zo groot worden dat ze zelf bij de snoepfles kunnen. Het gevolg kan dan zijn, dat ze zeggen: Nu zijn de grote snoepjes alleen voor ons, anders gaan we naar een andere zaak waar de snoepjes nog groter zijn. Hieruit kan dan weer deze gevolgtrekking worden afgeleid, dat wanneer de kleine mannetjes, daar laag achter de toonbank eens vragen: Geef ons ook eens een groter snoepje, de grote mannetjes verontwaardigd de snoepfles tonen en zeggen: Zie je niet hij is bijna leeg. Jullie moeten meer aan snoepbeperking doen. En dan gaan de kleine mannetjes getroost heen, indachtig aan de wijze woorden: Kleine mannetjes moeten tevreden zijn met kleine snoepjes. En dat is nu de hele staathuishoudkunde zoals ik die als klein jongetje heb geleerd.

En zo trok ik dan op 1 April van het jaar 1913 naar school om bij de kleine vrouwtjes en mannetjes, die wetenschap te vergaren zonder welke de grote mannetjes nooit geworden zouden zijn wat ze zijn. Ik was helemaal niet bang om naar school te gaan, want mijn vader en mijn moeder hadden mij wijs gemaakt, (ik bedoel zij hadden mij verzekerd,) dat de juffrouw een heel lieve

juffrouw was. Merkwaardig was in die dagen, dat zo'n veertien dagen, drie weken voor 1 April alle ouders, die kinderen voor de eerste klas hadden, de juffrouw zeer beminden. Helaas was deze genegenheid ná 1 april niet altijd bestendig. Gelukkig is dat thans anders.

In mijn ene hand droeg ik een sponzen - en in de andere de onontbeerlijke griffeldoos. Zoals U bekend is, had zo'n sponzen-doos twee deksels. Nu, op de ene deksel stond het portret van een trotse vader en op de andere dat van een blijde moeder met een baby op de arm. Die vader was Prins Hendrik. Die moeder was Koningin Wilhelmina, de baby Prinses Juliana. Weliswaar was de Prinses al lang geen baby meer, maar toen ze geboren werd had de heer W.v.Boeyen, die zoals op zijn winkel aangekondigd een zaak in galanterieën en speelgoederen had, in enthousiaste vaderlandsliefde vele dozijnen van die sponzendozen ingekocht. Door verkoop á 5 cent per stuk aan de leergierige jeugd, bracht hij langzamerhand deze vaderlandsliefde tot normale proporties terug.

Ook op de griffeldoos was een foto aangebracht. Daarop stond afgebeeld een gebouw van plaggen. De eigenaar stond er voor en was genaamd Jaap. Je kon bij bovengenoemde heer van Boeyen ook ansichten van deze hut kopen. De zomergasten stuurden deze aan vrienden en bekenden als bewijs van hoe gerieflijk je hier in Putten in pension kon gaan.

Toen om 9 uur de school begon, stapte ik met de andere slachtoffertjes naar binnen. De juffrouw zei tegen me: "En wat heb jij een mooie griffeldoos en wat een pracht van een sponzendoos, en ga daar maar op dat plaatsje zitten". Trots stapte ik er heen en hoorde nog net hoe de juffrouw tegen een ander jongetje zei: "En wat heb jij een mooie griffeldoos en wat een pracht van een sponzendoos" .

Later heb ik als onderwijzer ook enkele jaren in de eerste klas

gestaan. En als dan op 1 April een jongetje op mij af stapte, sprak ik: "Wat heb jij een mooi etui en wat een prachtige penhouder zit erin, ga daar maar op dat plaatsje zitten". Trots stapte dat jongetje erheen en hoorde nog net, hoe Ik tegen een ander jongetje zei: "Wat heb jij een mooi etui en wat een pracht van een penhouder zit er in". De juffrouw van toen en ik later, we schenen beiden het spreekwoord van die vliegen, die druppel honing en het vat azijn te kennen. Toen we allemaal in onze bank gezeten waren zei de juffrouw: "Nu gaan we eerst een versje zingen: Opent uwe mond" (Ps 81 vs 12). Merkwaardig is dat generaties van juffrouwen van mening waren, dat de kindertjes dat speciale psalmversje van huis meegekregen hadden. Hoe hetzij, wij zongen het. Iedereen op zijne wijs. Die eerste dag vond zij alles mooi. Helaas veranderde dat op den duur, maar dat was niet onze schuld.

Al spoedig leerden we enige belangrijke dingen:

- 1 dat je als jongen die zichzelf respecteerde nooit je lei schoonmaakte met de spons en de zeem uit je doos. Eerlijkheidshalve moet ik erbij vermelden, dat we dat niet van de juffrouw leerden,
- 2 dat je het beste schrijven kon met een stompje griffel zonder punt,
- 3 dat je, als je de griffel op een bepaalde manier vasthield, je

tonen aan je lei kon

Afb. 1: Meester Albert Willemsen van de Da Costa-school

onttrekken, die de juffrouw de rillingen over het lijf joegen. Om volledig succes hiermee te hebben was het nodig,

dat de juf met de rug naar je toestond, dat je voorbuurman een brede rug had en dat als de juf omkeek je een heel onschuldig gezicht zetten kon. Daar ik aan deze laatste voorwaarde niet kon voldoen, is het gebleven bij slechts een enkele poging in die richting.

Deze eerste juffrouw hebben we maar kort gehad. Er woonde hier een schoenwinkelier; die ontfermde zich over haar en nam haar tot vrouw. Hierna volgden, in min of meer bonte rij, de juffrouwen elkaar op. Sommigen waren aardig, anderen streng. Van één herinner ik me, dat ze nogal moeilijkheden met de Nederlandse taal had. Dat zat namelijk zo: we leerden natuurlijk in die dagen in de eerste klas ook lezen, en wel met behulp van platen, waarop een letter stond afgebeeld en waarvan de juf een schoon verhaal vertelde. Na afloop schreeuwden we de letter enkele malen in koor en mochten dan een woord bedenken waar de letter in voor kwam. Zo was eens de drieklank 'aai' aan de beurt en de kinderen noemden "maaien, zaaien, naaien" enz.. Ik wist natuurlijk ook een mooi woord en zei "blaaieren". De juffrouw vroeg: "Blaaieren wat zijn dat?". "Nou", antwoordde ik verbaasd over zoveel onkunde: "blaaieren van de bomen". "Kereltje" sprak ze toen, "die heten geen blaaieren, dat zijn bla-de-ren. Zul je dat voortaan goed onthouden?" Ik knikte natuurlijk van ja, ik durfde niet anders. Maar juf had pertinent ongelijk. Ik had namelijk een oude oom, die vele deugden bezat. Hij wist precies wanneer de wilde konijnen jongen hadden en de houtduiven in het bos. Hij wist waar de grootste bosbessen groeiden en de dikste bramen. Bovendien had hij een hittekar, waarop ik wel eens mee naar Nijkerk mocht rijden. Kortom hij was een groot man. Van deze deugden bezat de juffrouw er niet één. Nu, die wijze oom zei altijd 'blaaieren'. Voor alle zekerheid heb ik het hem na schooltijd nog eens gevraagd en hij zei dat de juffrouw er niets van wist en dat ik het goed had.

Zo heb ik al jong geleerd, die dingen die schooljuffrouwen aan kleine jongetjes en later aan grote jongetjes proberen wijs te ma-

ken met de nodige reserves tegemoet te treden, als u begrijpt waar ik heen wil. Van al de onderwijzeressen, die elkaar in de eerste en tweede klas na korter of langer tijd opvolgden, zijn voor mij de meesten in de nevelen van het verleden verdwenen.

Totdat er één helder in mijn herinnering komt opduiken. Toen deze de eerste morgen voor de klas verscheen, ving zij aldus haar wijze lessen aan: "Kinderen," sprak ze, "nu moeten jullie eens goed luisteren". U weet dit is het klassieke begin van elke les. Soms gebeurt het wel eens", zo voer zij voort, "dat een jongetje of meisje naar achteren moet". Hierbij keek ze zeer afkeurend, waaruit bleek dat zij aan dit euvel niet mank ging. "Als jullie een plasje moeten doen, steek je één vinger op, is het geen plasje dan moet je twee vingers opsteken".

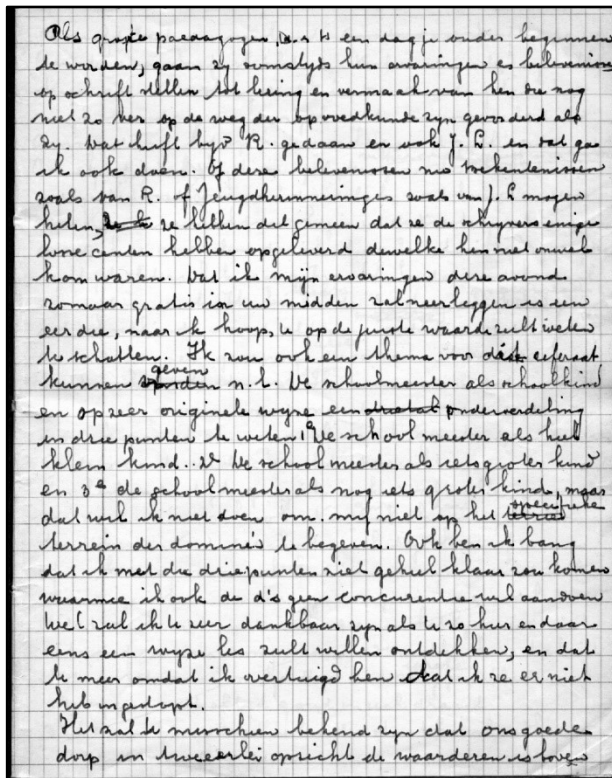
Abel bromde, zij het zeer zacht: "Wat heb 't wief er mee nodig". Nu was Abel een stout jongetje, dat begrijp je wel. Niet alle kinderen snaptten direct wat de juf bedoelde, maar zij werden door hen die met meer begrip waren bedeed in rond Hollands op de hoogte gebracht.

Al spoedig bleek dat, als je met een collega uit een hogere klas achter in de gang de dingen van de dag eens wilde bespreken je twee vingers op moest steken. Waarvan we weldra een druk gebruik maakten. Alleen was het zaak dat je de juiste deur binnenging, omdat juf vanuit haar lokaal een overzicht van deze recreatieoord had. Marie van Beek die een heks was, stak eens drie vingers omhoog. Op de verbolgen vraag van de juf, wat ze moest antwoordde ze zediglijk: "Allebei juffrouw".

Het gevolg was dat ze helemaal niets mocht. Maar omdat ze een gezicht kon zetten alsof de ramp zeer nabij was, behaalde ze uiteindelijk toch de overwinning en stapte triomfantelijk glimlachend heen. Ik weet niet of sommigen uwer zich nog herinneren, dat tot de uitrusting van sommige kinderen uit die dagen een onderbroekje behoorde, dat met een bandje over de buik werd

gesloten door middel van een dubbele lus. Als ze aan het goede einde trokken ging de lus zo maar los, maar trokken ze verkeerd, dan kwam er een knoop, die hoe harder ze trokken, hoe langer hoe vaster werd.

Afb. 2: Het artikel in origineel handschrift op een rekenschriftblaadje.

En zo kon het dan gebeuren, dat plotseling de deur van het lokaal werd opengeworpen met de alarmkreet: "Juffrouw, m'n broek zit in de knup" Dan schoot juf haastig toe en speelde met behulp van een haarspeld een wedstrijd met de tijd. Soms won ze, en dat was jammer. Maar ook wel eens verloor ze de strijd en verdween de patiënt luid brullend en wijdbeens naar huis. Dan daalde over de klas een geest van stille, maar niettemin

blijde verwachting. Want nu kon er van alles gebeuren. Want soms gebeurde het ook. Dan klonken plotseling snelle voetstappen in de gang, de deur werd wild open gerukt, een zeer verbolgen moeder ('t waren altijd moeders) trad binnen. Op agressieve toon stelde ze de juffrouw een hele serie vragen, die meestal begon met de woorden: "Wat dacht je wel" en besloten met de opmerking: "mien kiend gaot van school of". Wat luisterden dan die meisjes. 't Was alsof ze dachten: 'Als ik groot ben!,....' Maar daarop ga ik niet verder in. Ik vertel tenslotte een verhaal in het verleden en niet in de tegenwoordige tijd.

Juf moest al haar vriendelijkheid te hulp roepen om de storm te bezweren en het dreigend onheil van 'van school afgaan' te voorkomen. Als dan eindelijk mama was afgedropen was het eensklaps met jufs vriendelijkheid gedaan. En nooit stonden er zoveel schoolblijvers op bord, dan zo'n dag. Maar dat hadden we er best voor over; vooral zij die niet op bord stonden.

Deze zelfde juffrouw hield ook veel van zingen en ze leerde ons vele schone liederen. We zongen van een hond Mop, die rustig een ander de schuld mocht geven van z'n lelijke streken, wat wij nooit mochten doen. Wij zongen van een paar beren, die een zaakje in gesmeerde broodjes hadden en van een paar vlooiën, die zich bezig hielden met het fatsoeneren van mutsen en dus tijdelijk die kledingstukken, waarin ze zich bij voorkeur op plegen te houden, hadden verlaten.

We zongen van een paar hazen, die zich naar haren aard met veel kabaal ophiielden in een knollenland, dat merkwaardigerwijze groen was. En van een jager behorende tot het mannelijk geslacht, die één van de hazen om zeep hielp. Lange jaren is het voor mij een probleem geweest, waar de ander gebleven was. Tot min genoeg kan ik U echter mededelen, dat hij of zij, zoals ik vrij korte tijd geleden heb vernomen, nog leeft. We zongen van een jonge heer genaamd Jan, die het snode plan had in zijns vaders boomgaard eierpruimen te gappen. Toen hij echter bemerkte: ten eerste dat deze pruimen nogal hoog hingen en ten tweede dat zijn vader achter een andere, daar dichtbij, hem stond te begluren, besloot hij maar liever eerlijk te blijven. Hierdoor was zijn vader zo geroerd, dat hij zijn zoon een hoed vol pruimen aanbood. Als U nu weet dat deze Jan leefde in een tijd, dat de mannen nog hoge hoeden droegen is er alle reden te veronderstellen, dat hij de volgende dagen op school permanent met twee vingers omhoog zat.

Wij zongen ook 'Klokje klinkt'. De juffrouw zong heel hard, ze zong heel hoog en heel schel. Dus zong ze heel mooi, vond juf.

Nu zat er in de klas, we waren inmiddels in de tweede klas terechtgekomen, een jongetje genaamd Jaapje. Dit Jaapje zong heel hard, hij zong heel hoog en hij zong heel schel. Dus zong hij heel lelijk vond juf en dat verdroot haar zeer, want alle kindertjes moesten mooi zingen. En dus zei juf herhaaldelijk: "Je moet zachter zingen Jaapje". Dan knikte Jaapje maar hij vergat het telkens weer. Een tweede jongetje genaamd Abel zocht het meer in de diepte, hij gaf het gezang een stevige ondertoon. Maar jufvrouw vond het niet mooi en zei telkens: "Abel je moet hoger zingen, met je mond niet met je buik". Dan knikte Abel, maar hij kon het niet beter.

Nu zat in die tweede klas nog een jongetje en omdat ik dat jongetje niet zo goed ken, terwijl ik vrees, dat U hem misschien wel zou kennen, zal ik hem maar X -je noemen. Nu is de X in de wiskunde een zeer ongemakkelijk heer. Zo heb je hem en zo is hij er weer vandoor en als je hem nodig hebt, zit hij je in een duister hoekje uit te lachen. Dit gold echter niet voor X -je, die ik bedoel. Volgens betrouwbare ooggetuigen moet deze X -je een heel beminnelijk jongetje zijn geweest. Nu deze X -je dan kon helemaal geen wijs houden, zoals dat heet. Hij zong de woorden wel, maar de melodie was een gans andere dan de juffrouw zong. Nu vond X -je dat helemaal niet erg, want hij had een oom die een hittekar bezat; hij zat in de kerk wel eens naast die oom en hij was dan wat trots op hem. Want als er een psalm gezongen werd, kende die oom een heel andere wijs, dan alle andere mensen zongen en het orgel speelde. Maar de juf kon de melodie van X -je niet waarderen en zei streng: 'Je moet beter naar de juf luisteren X -je. Dan knikte hij en probeerde het echt, maar het resultaat kon juf toch niet bevredigen.

En zo dwaalden haar ogen tijdens de zangles van Jaapje via Abel naar X -je en vice versa. Maar het gaf niet veel. Totdat ze op zekere dag haar geduld verloor. Ze riep: "Jaapje, Abel en X -je moeten voor de klas komen". En ze kwamen, zij het schoorvoetend. Toen schoof ze een laag bankje voor de klas en ze zei:

“Gaan jullie daar maar eens op staan.” Dat beloofde niet veel goeds. Even later stonden de jongetjes daar op hun twee rechts en twee averechtse bibberbeentjes. Jaapje had tien teentjes en ze waren alle tien zwart. Abel stak z'n handen diep in z'n zakken, maar dat mocht niet. Toen moesten die drie jongetjes op dat bankje zingen en de klas mocht van z'n waardering blijk geven. De juf sloeg de maat met een liniaaltje. En zo trompetterde Jaapje, bromde Abel en zorgde X -je voor de cantus firmus (zoals dat, geloof ik, tegenwoordig heet).

En nimmer heeft enig trio, met het schone lied ‘Klokje klinkt’ meer succes geboekt dan dit drietal. De andere kinderen rolden uit hun bank van pret. De drie jongetjes zongen. U zou dat nooit gedaan hebben? Natuurlijk niet, maar die jongetjes deden het wel. Het stokje in jufs hand was harder dan hun vingertjes, dat wisten ze uit ervaring, want het was een goede juffrouw. Nadien heeft X -je, van hem weet ik het zeker, nooit meer in het openbaar gezongen. En hij heeft maar één versje goed geleerd, dat was van Piet Hein en de Zilvervloot, maar dat kwam omdat X -je voorbestemd was om onderwijzer te worden.

Toen de klas genoeg genoten had, mochten de jongetjes weer op hun plaats gaan zitten. Vanaf dat ogenblik heeft X -je een diep ontzag en een grote vrees voor schooljuffrouwen gekoesterd. En als hij voortaan een onderwijzeres aan zag komen ging hij een straatje om, de eerste tijd alleen, als U begrijpt wat ik bedoel. Nu zou ik hier kunnen eindigen, ware het niet, dat er altijd mensen zijn, die om met Staring te spreken, na een laatste woord nog een laatster willen horen U zou willen weten hoe het thans met het zingen van X staat. Ik heb het voor U geïnformeerd. Ik heb gevraagd: “Meneer X, hoe gaat het tegenwoordig toch met het zingen van U?” Ik geef U zijn antwoord zonder commentaar door: “Prima. Uitstekend. Buitengewoon, alleen het versje van de Zilvervloot ken ik niet meer. Maar wie goede vrienden met mij wil blijven, zinge nooit ‘Klokje klinkt’, want als ik dat hoor word ik wild”.

Naschrift van Bernard Willemsen:

Vroeger moesten de onderwijzers bij toerbeurt op een ouderavond een voordracht houden. Dit kon uiteraard een hooggestemd pedagogisch betoog zijn. Maar het was ook van belang om zo veel mogelijk ouders naar zo'n avond te krijgen. Dus een leuk verhaal dat na de pauze werd gehouden, zorgde voor een goed bezochte avond. Omdat bekend was wie van het personeel aan de beurt was had men wel een idee over het te verwachten verhaal.

Deze voordracht werd door Albert Willemsen omstreeks 1950 gehouden op een ouderavond van de Christelijk Nationale School aan de Voorthuizerstraat, de Da Costaschool. De inhoudelijk beschreven situatie dateert van omstreeks 1910. Albert Willemsen ging namelijk zelf in 1913 als leerling naar bovengenoemde school.

Veel van de toehoorders herkenden in het verhaal bekende dorpsfiguren. Zoals Abel van Winkoop van de Roest, of van Boeijen van de schoenenzaak. De grote jongen met de snoepjes was Geurt Janssen, wiens ouders een kruidenierswinkel annex bakkerij hadden in de Dorpsstraat. Deze Geurt was later voorzitter van het schoolbestuur en mogelijk aanwezig op deze avond. De oom in het verhaal was oom Bartus. Oudere inwoners van Putten zullen misschien nog meer personen herkennen.

* Een goede preek bestond vroeger uit drie delen. Drie is namelijk een heilig getal. Het getal verwijst naar de volmaakte Drie-eenheid: Vader, Zoon en Heilige Geest. Vergelijk de uitdrukking: alle goede dingen bestaan uit drieën.

+++